

Gabriel Colominas: “Sortir de l’euro té un cost que no ens podem permetre”

written by Gabriel Colominas | 27 de setembre de 2016

El diner és l’artífex últim del sistema de preus, el qual permet l’intercanvi i el comerç ja que facilita, sota un comú denominador, la coordinació de productors i consumidors. És també l’element indispensable perquè el sector bancari pugui dur a terme la seva activitat de canalització de l’estalvi cap a tota mena d’activitats productives. És per aquest motiu que plantejar-se quin camí s’hauria de seguir en cas que Catalunya esdevingués un estat independent és completament pertinent.

Analitzar la permanència o no de Catalunya en la moneda única europea només es pot fer coneixent quines han estat les situacions pretèrites i com han afectat el conjunt de l’economia catalana. La bombolla productiva, mal anomenada immobiliària, gestada al caliu dels tipus d’interès artificialment baixos del Banc Central Europeu, ha tingut uns costos exageradament alts a nivell econòmic, però molt especialment a nivell social. Que a Espanya la mida de la bombolla fos exageradament gran es deu a un seguit de factors.

La construcció de la moneda única va ser especialment ambiciosa, i s’hi van cometre diversos errors estructurals. Amb els diferents tipus de canvi establerts entre les monedes nacionals i la moneda única es va sobrevalorar el poder adquisitiu de moltes d’aquestes monedes, sense que la pesseta en fos una excepció. Tradicionalment, Espanya mai no havia gaudit d’una política monetària de conservació del poder adquisitiu, i el segle XX no en va ser una excepció. Entre el 1959 i el 1998, la pesseta va patir un total de nou devaluacions, i durant aquest període va perdre el 75,1% del seu valor respecte el marc alemany.

Aquesta pèssima gestió de la política monetària va engegar una sèrie de dinàmiques totalment nefastes per al creixement econòmic a llarg termini. El conjunt de la població va viciar el seu estalvi dirigint-lo de forma quasi exclusiva cap a actius immobiliaris, pisos i apartaments bàsicament, els quals es van utilitzar com el mètode més eficient de traspassar l'estalvi entre generacions. Aquest no és un fet exclusivament espanyol o català, però el rerefons monetari el va impulsar de forma molt important. Això es reflecteix en la taxa de propietat immobiliària espanyola: el 83% dels habitants de l'Estat espanyol tenen almenys un habitatge en propietat. Que Espanya hagi estat un dels països financerament menys desenvolupats tampoc no va ajudar que els estalvis es col·loquessin en actius alternatius, com accions de companyies cotitzades a borsa.

La recepta per a una bombolla perfecte va quedar completa amb l'entrada de l'euro. Durant la gran convergència europea (1998-2006), demostrada posteriorment fallida, quan es creia que la Unió Europea es podria moure a una sola velocitat, el diferencial entre els tipus d'interès bancaris i els pagats pel deute públic pràcticament van desaparèixer. Es va confondre els agents econòmics fent-los creure que no existia una referència essencial entre invertir en deute alemany, portuguès, espanyol o grec. Quelcom semblant va passar en la resta de l'economia, i les senyals errònies enviades per part del Banc Central Europeu van generalitzar les males inversions, però, com hem vist, la bombolla i la posterior crisi no han estat pas culpa absoluta de ningú, tampoc de l'euro.

De mica en mica, es van pal·liant els efectes de la bombolla productiva i l'euro ha quedat com una moneda única a la qual els governs de països tendencialment deficitaris no hi tenen un accés directe, una moneda amb la qual no hi poden fer i desfer a voluntat. La separació entre el control del pressupost i el control del valor de la moneda és essencial

per mantenir el dèficit a ratlla i el valor del diner estable. L'exemple d'Espanya és totalment paradigmàtic en aquest sentit: quan el govern no tenia capacitat per afrontar el dèficit acumulat, posava en marxa l'impressora i salvava la situació envilint la pesseta i fent empassar a tots els ciutadans l'impost silenciós de la inflació.

La sortida de l'euro acabaria irremeiablement amb la creació d'un Banc Central Català i d'una moneda pròpia per a Catalunya. Atès que la temptació per als nostres governats és allà i tenint en compte tots els precedents ja comentats, ¿seria realment convenient enfrontar-se a la pèrdua de valor continuat d'un hipotètic florí català? Per no parlar dels enormes costos de transacció que es solen produir en canvis de tals dimensions. El diner és, essencialment, un supervivent, i és per això que és de naturalesa poruga. Davant dels rumors de sortida de l'euro, molt probablement es produirien retirades generalitzades de dipòsits de totes les entitats financeres amb seu a Catalunya, entre elles, el primer banc d'Espanya, Caixabank, i un altre d'importància europea creixent, el Banc Sabadell. Suposant que el fràgil capital d'aquestes dues entitats sobrevisqués a un terratrèmol de tals dimensions, es produiria una deslocalització d'aquestes per tal d'evitar veure els seus dipòsits i actius convertits en una futura moneda de valor potencialment desconegut. Això potenciaria una desbancarització de Catalunya, quelcom molt perjudicial a curt i mitjà termini. A tot això, les entitats que decidissin quedar-se perdrien l'accés directe a l'aixeta de liquiditat del BCE, mecanisme especialment necessari en moments d'incertesa.

A part de tot el que hem comentat, s'han de fer una sèrie de consideracions extremes sobre els perills de quedar-se dins de l'euro. Si bé ens estalviariem tots els maldecaps anteriorment esmentats, quedar-se dins la moneda única també comporta els seus problemes. El primer que hem de tenir en compte és l'efecte multiplicador que produeix l'euro

durant els cicles expansius impulsats pel diner barat i les posteriors recessions. Tot i ser aquest és el principal problema de romandre en la unió monetària, no tenim la certesa de que es repetís o que ho fes amb una intensitat similar. De totes maneres quedar-nos fora de l'euro tampoc asseguraria que un fenomen com aquest no afectés una economia amb un teixit productiu tan interconnectat com ho és la catalana.

Un banc central amb moneda pròpia seria una condemna per a aquest país. En canvi, acceptar la política monetària dictada pel Banc Central Europeu no només ens evitaria tenir l'enemic a casa i assolir en el llarg termini uns pressupostos governamentals més equilibrats, sinó que probablement ens proporcionaria una estabilitat de la capacitat adquisitiva superior a la que podríem assolir per nosaltres mateixos.

[Aquest article forma part del *Versus* "Catalunya hauria de mantenir l'euro en cas d'assolir la independència?" Cliqueu per llegir el *Versus* de l'oriol Ges: "Catalunya hauria de tenir la seva pròpia divisa nacional".](#)